

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	20.07.2020
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 10.07.2020, 21

Makseasutuste ja e-raha asutuste seadus¹

Vastu võetud 17.12.2009

[RT I 2010, 2, 3](#)

jõustumine 22.01.2010

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
27.01.2010	RT I 2010, 9, 41	08.03.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
09.06.2010	RT I 2010, 34, 182	01.07.2010, osaliselt 02.07.2010
16.06.2011	RT I, 08.07.2011, 6	18.07.2011
12.10.2011	RT I, 02.11.2011, 1	12.11.2011
11.04.2013	RT I, 26.04.2013, 2	06.05.2013
11.12.2013	RT I, 23.12.2013, 1	01.01.2014, osaliselt 01.01.2015 ja 01.01.2020
16.04.2014	RT I, 09.05.2014, 2	19.05.2014
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused alates 2014. aasta 1. juulil jõus olevast redaktsioonist.
18.02.2015	RT I, 19.03.2015, 4	29.03.2015
14.12.2016	RT I, 31.12.2016, 1	10.01.2017, osaliselt 31.10.2018, üheksa kuud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (ELT L 257, 28.08.2014, lk 214–246) artikli 3 lõikes 4 nimetatud Euroopa Komisjoni rakendusmääruse (ELT L 6, 11.01.2018, lk 3-25) jõustumist.
14.12.2016	RT I, 31.12.2016, 3	10.01.2017
05.04.2017	RT I, 20.04.2017, 1	15.01.2018
26.10.2017	RT I, 17.11.2017, 2	27.11.2017
15.11.2017	RT I, 07.12.2017, 1	13.01.2018
19.12.2018	RT I, 10.01.2019, 1	20.01.2019
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus reguleerib makseteenuste ja e-raha teenuste osutamist, makseasutuste ja e-raha asutuste tegevust ja vastutust ning järelevalvet nende asutuste üle.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesolevast seadusest ja Finantsinspektsiooni seadusest tulenevaid erisusi.

§ 2. Seaduse kohaldamine

(1) Käesolevat seadust kohaldatakse Eestis asutatud ja tegutsevatele makseasutustele ja e-raha asutustele, välisriigi makseasutustele ja välisriigi e-raha asutustele filiaalidele Eestis ning kõigile teistele Eestis makseteenuseid ja e-raha teenuseid pakkuvatele isikutele.

(2) Käesolevat seadust kohaldatakse ka Eesti makseasutustele ja e-raha asutustele ning nende filiaalide tegevusele välisriigis, kui välisriigi õigusaktidest ei tulene teisiti.

§ 3. Makseteenused ja nende pakkujad

(1) Makseteenused käesoleva seaduse tähenduses on isiku poolt majandus- või kutsetegevuses pakutavad järgmised teenused:

- 1) teenused, mis võimaldavad teha sularaha sissemakseid maksekontole ja kõiki maksekonto pidamiseks vajalikke toiminguid;
- 2) teenused, mis võimaldavad sularaha väljavõtmist maksekontolt ja teha kõiki maksekonto pidamiseks vajalikke toiminguid;
- 3) maksetehingu täitmine, sealhulgas rahaliste vahendite ülekandmine makseteenuse pakkuja juures avatud maksekontole;
- 4) maksetehingu täitmine, kui rahalised vahendid on makseteenuse pakkuja kliendile antud laenuna;
- 5) võlaõigusseaduse § 709 lõikes 8 nimetatud makseinstrumentide väljastamine ja maksetehingute vastuvõtmine;
- 6) rahasiire;
- 7) makse algatamise teenus;
- 8) kontoteabe teenus.

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3 ja 4 nimetatud makseteenuse sisu on:

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

1) otsekorralduste, sealhulgas ühekordsete otsekorralduste täitmine, mille eesmärk on debiteerida maksja maksekontot, kui maksetehingu on algatanud makse saaja volituse alusel, mille maksja on andnud otse makse saajale, makse saaja makseteenuse pakkujale või maksja enda makseteenuse pakkujale;

2) maksetehingu täitmine makseinstrumenti abil;

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

3) krediidikorralduste täitmine, mille eesmärk on krediteerida saaja maksekontot maksetehingu või järjestikuste maksetehingutega maksja maksekontolt viimase antud juhise alusel, sealhulgas maksja poolt oma makseteenuse pakkujale antud juhise alusel regulaarselt või eelnevalt määratud kuupäevadel püsikorralduse täitmine.

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 nimetatud makseteenus on vähemalt üks järgmistest teenustest:

1) saajaga maksetehingute vastuvõtmiseks ja töötlemiseks lepingu sõlminud makseteenuse pakkuja teenus, mille tulemusena kantakse rahalised vahendid üle saajale;

2) makseteenus, mida osutab makseteenuse pakkuja, kellel on sõlmitud leping, et anda maksjale makseinstrument tema maksetehingute algatamiseks ja töötlemiseks.

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 6 nimetatud rahasiire on makseteenus, mille käigus rahalised vahendid edastatakse maksjalt saajale või tema nimel tegutsevale makseteenuse pakkujale ilma raha maksja või saaja nimel maksekontot avamata.

[RT I, 08.07.2011, 6- jõust. 18.07.2011]

(3¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 7 nimetatud makse algatamise teenus on kliendi taotlusel maksetehingu algatamine maksekontol, mis ei ole avatud makse algatamise teenuse pakkuja, vaid mõne teise makseteenuse pakkuja juures. Seoses makse algatamise teenuse osutamisega ei hoiata makseteenuse pakkuja ühelgi ajahetkel maksja rahalisi vahendeid.

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(3²) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 8 nimetatud kontoteabe teenus on koondteabe esitamine ühe või mitme maksekonto kohta, mis ei ole avatud kontoteabe teenuse pakkuja, vaid mõne teise makseteenuse pakkuja juures.

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) Maksesüsteem on rahaliste vahendite edastamise süsteem, mis toimib kokkulepitud ja standarditud reeglite alusel ning mille abil maksetehinguid töödeldakse ja arveldatakse.

(5) Maksja, saaja ja maksekonto suhtes kohaldatakse võlaõigusseaduse §-s 709 sätestatud.

(6) Makseteenuseid võivad osutada järgmised isikud:

1) makseasutused käesoleva seaduse tähenduses;
2) e-raha asutused käesoleva seaduse tähenduses;
3) krediidasutused ja nende filiaalid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.06.2013, lk 1–337) artikli 4 lõike 1 punktide 1 ja 17 tähenduses;
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

4) postiteenuse osutaja, kes osutab finantsteenuseid postiseaduse § 36 tähenduses;

5) Euroopa Keskpank ja Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriikide (edaspidi *lepinguriik*) keskpangad väljaspool nende ülesandeid rahandus- või riigiasutustena;

6) lepinguriigid või nende regionaalse või kohaliku omavalitsuse üksused väljaspool nende ülesandeid riigiasutustena.

[RT I, 08.07.2011, 6- jõust. 18.07.2011]

7) [kehtetu -RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 4. Makseteenuste hulgast välistatavad tehingud

(1) Makseteenusena ei käsitata ja käesolevas seaduses sätestatud ei kohaldata järgmistele teenustele ja tehingutele:

1) maksetehingud, mis tehakse üksnes sularahas otse maksjalt saajale ilma mis tahes vahendava sekkumiseta;
2) maksetehingud maksjalt saajale, mis tehakse majandusagendi vahendusel, kellel on lepinguga antud õigus kas üksnes maksja või üksnes saaja nimel pidada läbirääkimisi kauba või teenuse müügi või ostu üle või tema nimel sõlmida müügi- või ostulepinguid;

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

3) pangatähtede ja müntide vedu, nende kogumine, töötlemine ja tarnimine;

4) maksetehingud, mis seisnevad sularaha kogumises ja tarnimises heategevuse või mittetulundusliku tegevuse käigus;

5) teenused, mille puhul makse saaja tasub seoses kauba või teenuse ostmisega kliendi selge taotluse korral talle sularaha ühe osana maksetehingust enne maksetehingu täitmist;

6) sularaha valuutavahetusteenus, mille puhul raha ei hoita maksekontol;

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

7) maksetehingud, mis tehakse makse- või väärtpaberiarveldussüsteemis arveldusagentide, kesksete osapoolte, arvelduskodade või keskpankade ja muude süsteemis osalejate ning makseteenuse pakkujate vahel;

8) maksetehingud, mis on seotud väärtpaberite haldamise või hoidmisega, sealhulgas nendelt saadavate dividendide või muude tulude jaotamise või väärtpaberite lunastamise, tagasiostmise või müügiga, mida teostavad käesoleva lõike punktis 7 nimetatud isikud või investeerimisühingud, krediidasutused, fondivalitsejad või muud isikud, kellel on õigus osutada investeerimisteenuseid või väärtpaberite hoidmise teenust;

9) makseteenuste osutamise tehnilised tugiteenused, sealhulgas andmetöötluse ja andmete säilitamisega ning usalduse ja eraelu puutumatus kaitsega seotud teenused, andmete ja olemi autentimisega, sidevõrgu- ja infotehnoloogiliste teenuste osutamisega, makseteenustes kasutatavate terminalide ja seadmete kasutamiseks andmise ja nende hooldusega seotud teenused, mille käigus ülekantav raha ei kuulu selliste teenuste pakkujatele;

10) teenused, mis põhinevad üksnes piiratud viisil kasutataval makseinstrumendil ja mille puhul on täidetud vähemalt üks käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tingimus;

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

11) elektroonilise side teenuse kasutaja maksetehingud, mida elektroonilise side ettevõtja täidab lisaks elektroonilise side teenuste osutamisele, ja mis vastavad käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tingimustele;

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

12) maksetehingud, mida tehakse makseteenuste pakkujate, nende agentide või filiaalide vahel nende enda nimel;

13) maksetehingud, mida tehakse emaettevõtja ja tütarettevõtja vahel või sama emaettevõtja mitme tütarettevõtja vahel makseteenuse pakkuja vahendava sekkumiseta, välja arvatud juhul, kui tegemist on samasse konsolideerimisgruppi kuuluva ettevõtja vahendava sekkumisega;

14) sularaha- või makseautomaadist sularaha väljavõtmise teenused, kui need töötavad ühe või mitme kaardi väljastaja huvides, kes ei ole kontolt raha välja võtva kliendiga sõlmitud makseteenuse lepingu osapool, tingimusel et selle teenuse pakkujad ei osuta muid käesoleva seaduse §-s 3 loetletud makseteenuseid.

[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud välistatakse käesoleva seaduse tähenduses makseteenuste hulgast ka tehingud, mis põhinevad mõnel järgmisel dokumendil, millega pakkuja annab raha makse saaja käsutusse:

- 1) pabertšekid, mis on kooskõlas tšekke käsitlevaid ühtseid õigusnorme sätestava 1931. aasta 19. märtsi Genfi konventsiooniga;
- 2) käesoleva lõike punktis 1 nimetatud tšekkidega võrreldavad tšekid, mille suhtes kohaldatakse nende lepinguriikide õigusakte, kes ei ole tšekke käsitlevaid ühtseid õigusnorme sätestava 1931. aasta 19. märtsi Genfi konventsiooni osalised;
- 3) paberil käskvekslid, mis on kooskõlas vekslid ja lihtveksleid käsitlevaid ühtseid õigusnorme sätestava 1930. aasta 7. juuni Genfi konventsiooniga;
- 4) käesoleva lõike punktis 3 nimetatud käskvekslitega võrreldavad käskvekslid, mille suhtes kohaldatakse nende lepinguriikide õigusakte, kes ei ole vekslid ja lihtveksleid käsitlevaid ühtseid õigusnorme sätestava 1930. aasta 7. juuni Genfi konventsiooni osalised;
- 5) paberil vautšerid;
- 6) paberil reisitšekid;
- 7) paberil rahakaardid vastavalt Ülemaailmse Postiliidu määratlusele.

(3) Makseteenusena ei käsitata käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 10 nimetatud teenust, mis põhineb makseinstrumendil:

- 1) mille valdajal on võimalik omandada kaupu või kasutada teenuseid ainult makseinstrumendi väljastaja ruumides või vahetult väljastajaga sõlmitud lepingu alusel kaupu müüvate või teenuseid osutavate isikute piiratud võrgustikus;
- 2) mida saab kasutada üksnes väga piiratud valiku kaupade või teenuste omandamiseks;
- 3) mis kehtib vaid Eestis ja mis antakse ettevõtja või riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse taotluse korral ning mida reguleerib riik või kohalik omavalitsus sotsiaalsel või maksustamisega seotud eesmärkidel, et omandada konkreetseid kaupu või saada teenuseid tarnijatelt, kes on sõlminud väljaandjaga kaupade müügi või teenuste osutamise lepingu.

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) Makseteenusena ei käsitata käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 11 nimetatud maksetehingute täitmist, kui ükski maksetehing ei ole suurem kui 50 eurot ja maksetehingute kogusumma ei ületa kasutaja kohta 300 eurot kuus või 300 eurot kalendrikuus elektroonilise side ettevõtja juures asuva konto eelrahastamise korral ning kui maksetehingud vastavad ühele järgmistest tingimustest:

- 1) tehing tehakse kasutaja või teenuse tellija jaoks digitaalse infosisu ja häälepõhiste teenuste ostmiseks, olenemata digitaalse infosisu ostmiseks või tarbimiseks kasutatavast seadmest, ja tehingu summa lisatakse elektroonilise side teenustega seonduvale arvele;
- 2) tehing täidetakse elektroonilise seadme abil ja tehingu summa lisatakse elektroonilise side teenustega seonduvale arvele heategevuse raames, piletite ostmiseks või parkimistasu maksmiseks.

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 1 nimetatud digitaalne infosisu hõlmab kaupu või teenuseid, mida pakutakse või mis on toodetud ja tarnitud digitaalsel kujul ja mille kasutamine või tarbimine on võimalik vaid tehnilise seadmega, ega hõlma mingil viisil füüsiliste kaupade ja teenuste kasutamist või tarbimist.

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 4¹. Makseteenuste hulgast välistatud teenuseid osutava isiku teabe esitamise kohustus

(1) Isik, kes pakub käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 10 nimetatud ja lõike 3 punktis 1 või 2 sätestatud tingimustele vastavat teenust, teavitab Finantsinspektsiooni, kui tema 12 järjestikuse kuu jooksul tehtud maksetehingute kogusumma ületab ühte miljonit eurot. Teates kirjeldatakse teenust, mille raames maksetehinguid tehakse, ning täpsustatakse, millisele käesoleva seaduse § 4 lõikes 3 sätestatud tingimusele teenus vastab.

(2) Kui Finantsinspektsiooni hinnangul puudub alus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teates kirjeldatud maksetehinguid ja teenuseid käesoleva seaduse kohaldamisalast välistada, koostab ta sellekohase põhjendatud arvamuse. Arvamus edastatakse teate esitanud isikule viivitamata. Käesolevas lõikes sätestatu ei vabasta teate esitanud isikut kohustusest hinnata oma tegevuse vastavust õigusaktidele, sealhulgas käesoleva seaduse § 14 lõikes 1 sätestatud kohustusest.

(3) Elektroonilise side ettevõtja, kes täidab käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 11 nimetatud maksetehinguid, teavitab sellest Finantsinspektsiooni ning esitab Finantsinspektsioonile igal aastal kahe nädala jooksul majandusaasta aruande kinnitamisest vandeaudiitori eriotstarbelise aruande, mis kinnitab käesoleva seaduse § 4 lõikes 4 sätestatud piirmäärade järgimist.

(4) Finantsinspektsioonil on õigus saada käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 nimetatud isikute juhtidelt, audiitoritelt, nende esindajatelt ja vajaduse korral kolmandatelt isikutelt tasuta teavet, dokumente ning suulisi või kirjalikke selgitusi käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud arvamuse andmisel tähtsust omavate asjaolude kohta ja talle esitatud teabe kontrollimiseks.

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 5. Makseasutus

(1) Makseasutus on äriühing, kelle püsiv tegevus on makseteenuste osutamine. Makseasutus võib tegutseda üksnes aktsiaseltsina, kui ta osutab mõnda käesoleva seaduse § 3 lõike 1 punktides 1–5 nimetatud makseteenust. Makseasutus on finantseerimisasutus krediitiasutuste seaduse § 5 tähenduses.
[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(2) Lisaks käesoleva seaduse §-s 3 loetletud makseteenuste osutamisele võib makseasutus tegeleda järgmiste teenuste ja tegevustega:

- 1) makseteenustega vahetult seotud lisateenuste osutamine, näiteks maksetehingute täitmise tagamine, valutavahetus, andmeturve ning andmete säilitamine ja töötlemine;
- 2) maksesüsteemide haldamine;
- 3) muud makseteenuste osutamisega mitteseotud tegevused, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(3) Makseasutus võib tema poolt hoitavaid maksekontosid kasutada üksnes maksetehingute täitmiseks. Makseasutuse kliendilt makseteenuse osutamiseks saadud rahalisi vahendeid ei käsitata hoiuse ega muu tagasimakstava vahendina krediitiasutuste seaduse § 4 tähenduses ega e-rahana käesoleva seaduse § 6 tähenduses.

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(4) Makseasutus võib anda laenu üksnes seoses käesoleva seaduse § 3 lõike 1 punktides 4 ja 5 nimetatud makseteenuste osutamisega ja juhul, kui täidetud on järgmised tingimused:

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

- 1) laenu andmine on kõrvalteenus ning seda antakse üksnes maksetehingu täitmiseks;
- 2) maksetehingu täitmiseks seotud laenu tuleb tagasi maksta 12 kuu jooksul;
- 3) laenu ei või anda nende vahendite arvel, mis on saadud või mida hoitakse enda käes maksetehingu täitmise eesmärgil;
- 4) makseasutuse omavahendid peavad olema piisavad, et katta väljastatud laenudega seotud riske;
- 5) makseasutuse tegevus vastab krediitandjate ja -vahendajate seaduse §-des 38, 40 ja 43, § 44 lõigetes 2 ja 3 ning §-des 46–53 sätestatule.

[RT I, 19.03.2015, 4- jõust. 29.03.2015]

(5) Finantsinspeksioon võib määrata omavahendite taseme, mis on piisav makseasutuse poolt väljastatud laenudega seotud riskide katmiseks vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatule.

(6) Makseasutus ei tohi tegeleda hoiuste ja muude tagasimakstavate vahendite kaasamisega krediitiasutuste seaduse § 4 tähenduses.

(7) Hoiu-laenuühistu, kes osutab makseteenuseid, on makseteenuse pakkuja käesoleva seaduse tähenduses ja talle kohaldatakse käesolevas seaduses ja teistes õigusaktides makseteenuse pakkuja kohta sätestatud käesolevas seaduses ja hoiu-laenuühistu seaduses ettenähtud erisustega. Hoiu-laenuühistu suhtes ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõike 1 teises lauses sätestatud.

[RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

§ 6. E- raha ja selle väljastamine

(1) E- raha on elektroonilisel kandjal (edaspidi *e- raha seade*) säilitatav rahaline väärtus, mis väljendab rahalist nõuet selle väljaandja vastu ja mis vastab kõigile järgmistele tingimustele:

- 1) seda väljastatakse rahalise sissemakse eest saadud summa nimiväärtuses;
- 2) seda kasutatakse maksevahendina maksetehingute tegemiseks võlaõigusseaduse § 709 lõike 6 tähenduses;
- 3) seda aktsepteerib maksevahendina vähemalt üks isik, kes ise ei ole selle e- raha väljastaja.

(2) E- raha valdamise ajavahemiku eest ei tohi nõuda ega maksta intressi, muud tasu ega kohaldada muid soodustusi.

(3) Käesolevas seaduses e- raha ja e- raha asutuste kohta sätestatud ei kohaldata käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 10 nimetatud maksevahendite ja punktis 11 sätestatud maksetehingute suhtes.

(4) E- raha teenus käesoleva seaduse tähenduses on e- raha väljastamine ja e- raha väljastamise või haldamisega vahetult seotud lisateenus.

(5) [Kehtetu -RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]

(6) E- raha ei käsitata hoiuse ega muu tagasimakstava vahendina krediitiasutuste seaduse § 4 tähenduses.

(7) E- raha võivad väljastada järgmised isikud (edaspidi *e- raha väljastaja*):

- 1) e- raha asutus käesoleva seaduse tähenduses;
- 2) [kehtetu -RT I, 07.12.2017, 1- jõust. 13.01.2018]